

GEHEIM.

Ik heb de eer Uwer Excellentie te berichten, dat op 13 of 14 October j.l. te Amsterdam aankwam, de bij Besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië van 28 Augustus 1937 No.1^x in het belang van de openbare rust en orde uit Ned.Indië verbannen:

Johannes Hermanus PHILIPPO, geb. te Rotterdam 14.5.1893. Philippo was vergezeld van zijn echtgenoot R. Soekaesih, van wie bekend is, dat zij van 1927 tot 1931 te Boven-Digoel verblijf hield.

Philippo en zijn echtgenoot hebben op verzoek en op kosten van de Ned. Roode Hulp de reis van Genua naar Amsterdam per spoor afgelegd, teneinde zodoende in staat te zijn aanwezig te zijn op de door de N.R.H. op 16 en 17 October j.l. te Amsterdam gehouden "Getuigenis-conferentie voor democratie en menselijkheid".

In "Het Volksdagblad" van 14 October j.l. is een interview opgenomen, waarin Philippo en zijn echtgenoot hun levensloop beschrijven. Hieruit blijkt, dat R. Soekaesih te Garoet werd geboren, thans ongeveer 42 jaar oud is en plm. 1921 huwde met een zekere Soekarna, lid van de "Sarekat Islam". Zijzelf werd bestuurslid van de uiterst links georiënteerde Sarekat-Rajat Istri, de vrouwen-afdeeling van de Sarekat Rajat. In November 1926 (na de communistische onlusten op Java) werden Soekarna en Soekaesih gearresteerd en in April 1927 beiden naar Boven-Digoel gezonden.

AAN: //

Z. E. den Minister van Algemeene Zaken.
 " " " " van Justitie.
 " " " " van Koloniën. —

Na

Na haar vrijlating en terugkeer op Java en den dood van Soekarna, leerde zij Philippo kennen, waarmede zij huwde.

Omtrent de op 16 en 17 October j.l. te Amsterdam gehouden conferentie van de Ned. Roode Hulp, onder de leuze "Getuigenis voor democratie en menselijkheid", meldt een officieel rapport het volgende:

De opzet van deze conferentie was, dat geen interne aangelegenheden van de N.R.H. zouden worden besproken, doch dat vertegenwoordigers van verschillende organisaties zouden getuigen voor democratie en menselijkheid. Als zoodanig was deze conferentie in alle opzichten een mislukking, daar behalve door de inlandsche vrouw Soekaesih, alleen werd gesproken door vertegenwoordigers van de N.R.H. en door den communist G.J. van Munster.

Na een inleiding van den voorzitter Jan Postma, waarin de "bannelingen" werden verwelkomd, sprak Mr. Simon de Jong over het onderwerp: "Democratie", waarna Raden (?) Soekaesih in het Maleisch mededeelingen deed over "Indonesië" en de daar bestaande toestanden en over het leven in het Digoelkamp. Haar rede werd door Roestan Effendi vertaald. Zoowel Philippo als zijn echtgenoot ontvingen hierna bloemen. Zij bedankte voor deze hulde en de hartelijke ontvangst, maar beiden waren door zichtbare ontroering niet in staat verder te spreken. De voorzitter maakte van deze gelegenheid gebruik een collecte te doen houden voor het "Indonesische" volk.

Daarna

Daarna sprak de in 1923 uit Ned. Indië verwijderde communistischen oud-onderwijzer G.J. van Munster, over: Indonesië.

Raden Soekaasih heeft zich op deze conferentie doen kennen als een fel spreekster, die haar echtgenoot, wat betreft inzicht en gaven, verre overtreft. Philippo maakt niet den indruk een begaafd mensch te zijn, maar is door zijn kennis van de Maleische taal voor haar als propagandiste in zekeren zin onmisbaar.

De stemming op de bijeenkomst was vrij down. Een uitvoerig verslag van het gesprokene is opgenomen in "Het Volksdagblad" van 18 October 1937.

Het Hoofdparket te Batavia is met het bovenstaande in kennis gesteld.

Uit het Digoelkamp naar Nederland

Volksdagblad
14-10-47

Kameraad Soekaesih vertelt

Drie jaar in het concentratiekamp

EEN kleine, bruine vrouw met een intelligent gezicht en heldere donkere ogen, dat is kameraad Soekaesih, zoals we haar met haar man J. H. Philippo ontmoetten in de vertrekken van de N.R.H., en zoals ze tegenover ons zat, en verslag uitbracht van haar leven en strijden, gewijd aan de bevrijding van de Indonesische vrouw... De ranke gebaren van haar handen begeleiden haar woorden in een wel-sprekende taal; de taal van de verdrukten van het bruine miljoenenvolk in de Nederlandse archipel. En naast haar zit Philippo, Nederlands onderdaan, die evenals zijn inheemse echtgenote, de justitiële methoden van de christelijkste aller regeringen aan den lijve heeft ondervonden.

Naar Nederland teruggestuurd.

— Een half uur geleden zijn we hier garriveerd, vertelt ons kameraad Philippo, nadat we eeri reis achter de rug hebben, die ik niet licht zal vergeten. Maar vóór ik zo ver kom, moet ik je toch vertellen, wie we precies zijn.

Ik ben al jaren in Indonesië geweest, eerst in militaire dienst, later als particulier employé in de scheepvaart. Ik heb me altijd bijzonder geïnteresseerd voor het lijden en strijden van het werkende volk, waar ik dit ter wereld ook aan zou treffen, en zo kon het niet anders, of ook de bevolking van Indonesië had mijn belangstelling. Natuurlijk was dit allerminst naar de zin van de autoriteiten, die zich in 1936 blijkbaar plotseling herinnerden, dat ik wel eens volkskursussen gegeven had en wel in... 1926, en me ook voor de vrijgekomenen van Digoel al te zeer interesseerde. Zodat men mij in September 1936 plotseling arresteerde, om me in September van dit jaar weer vrij te laten, waarna ik 14 dagen kreeg, om mijn zaken op orde te brengen en het verblijf in Indonesië me werd ontzegd.

Als een soort boef werd ik op de boot bewaakt, nergens mocht ik van boord; in de Britse havens was het zelfs zó erg, dat men mij gewaand volgde

Inkomst van het echtpaar Philippo. — Geheel links J. H. Philippo, in het midden zijn echtgenote, mevrouw R. Soekaesih

Vrijdagblad 14 Dec '31
14-10-31

Uit het Digoelkamp naar Nederland

(Vervolg van pag. 1)

In Genua echter kreeg ik een telegram van de N.R.H. uit Amsterdam, dat ik over land naar Amsterdam zou komen. Hier ben ik nu, ondanks de gevaren van de tocht over Italië en Duitsland....

Ik heb tot nog toe over mezelf gesproken, niet, opdat je zou weten, wie ik ben; maar de belangrijkste van ons tweeën is eigenlijk mijn vrouw, R. Soekaesih. Zij heeft 3½ jaar in het Digoelkamp doorgebracht; dat was de vergelding voor een half mensenleven van opofferende strijd voor de verheffing van het Indonesische volk.

— Misschien kunt U ons dan wel wat meer vertellen van de levensloop van Soekaesih, vragen we.

Een bewogen leven.

Philippo wendt zich naar zijn vrouw, die ons gesprek heeft gevolgd, en over wier schrander gezicht glanzen van herkenning gaan bij het noemen van namen en personen. Hij begint in het Maleis met haar te praten en haar heldere, vlugge stem antwoordt hem. Nu ontwikkelt zich tussen ons drieën een vraaggesprek, waarbij Philippo optreedt als tolk van zijn Maleise vrouw, en dat we hieronder in hoofd-trekken weergeven.

— Soekaesih werd geboren te Garoet; ze is nu 42 jaar. Haar vader was inheems onderdistrictshoofd. Toen ze 6 jaar oud was, overleed hij. Door haar familie werd ze in de orthodox-Mohammedaanse leer opgevoed. Op haar 13e jaar dwong haar familie haar, te trouwen met een bejaard man, die reeds een aantal kinderen bezat; dit huwelijk was natuurlijk een mislukking. Hierna werd ze huishoudster bij een Europeaan.

Je zult wel weten, dat er indertijd „suikeropstootjes” geweest zijn, waarbij sommig inheemsen weigerden, de door hun gekweekte suiker voor niets af te geven. Verscheidene van hen werden bij hun verzet neergeschoten.

Soekaesih zag voor het eerst in haar leven, hoe de blanke heersers de lijken, in waggons geladen, wegbrachten; en de aanblik van deze met bloed overstroomde slachtoffers van het Nederlands bewind greep haar zo hevig aan, dat er als het ware een ommekeer in haar leven plaats vond: ze dacht na over het lot van haar volk.

In deze tijd begon ze de geschriften te lezen van de „Sarekat Islam”, ’n Mohammedaans nationale beweging. Na de dood van den Europeaan, wiens huishouden ze waarnam, trouwde ze met Soekarna, die lid van de „Sarekat Islam” was, en trad zelf ook tot die beweging toe. Het was tevens haar intrede tot de toekomstige actieve vrouwenbeweging in Indonesië, met name, toen Soekarna zich in 1921 te Batavia vestigde.

In 1923 hielp Soekaesih dan ook als bestuurslid de „Sarakat Rajat Istri” (Volksvereniging voor Vrouwen) oprichten, die een werkzame onderafdeling vormde van de zeer vooruitstrevende groep in de „Sarekat Islam”, welke zich intussen van de meer conservatieve, heeft had afscheiden.

In deze functie legde zij voor het eerst verbanden met de mannenorganisaties, hetgeen in de Islamitische wereld van Indonesië een ongehoord en moedig feit betekende. De Sarakat Rajat, die opvoedend werk onder de vrouwen verrichtte, was een bond voor wederzijdse hulp (bij bevallingen, ziekte e.d.) en Soekaesih werd spoedig voorzitter. In November 1926 wilde de regering deze beweging de kop in drukken en arresteerde men Soekarna en en weldra ook Soekaesih. Van Jan. 1927 tot April 1928 zat ze in preventieve hechtenis, waarna ze naar de Digoel-kampen werd gesleept, waar ze tot 1931 verblijven moest. —

Na haar vrijlating en de dood van Soekarna leerde ze den Nederlander J. H. Philippo kennen, waarmee ze trouwde; en nu de laatste uitgewezen is, kwam zij als zijn echtgenote mee naar Nederland. —

DIT is het kort en sober verhaal van een vrouwenbestaan, dat zich jarenlang aan de emancipatie van den Indonésier heeft gewijd, en dat daarvoor de vernederingen en ellende van het concentratiekamp heeft moeten ondergaan. En nu zit Soekaesih hier naast haar man, en vertelt met vlugge, wat weemoedige stem van haar levenservaringen; blij, dat ze in het kille herfstige Holland reeds zo snel de warme kameraadschap van de vrienden der N.R.H. heeft gevonden.

J. H. Philippo en zijn vrouw Soekaesih zijn niet de enige slachtoffers van het regiem in de koloniën. Wat er in Indonesië wordt geleden, maar ook geïllustreerd, wat er wordt doorstaan, maar ook als redding in de toekomst wordt gezien, daarover zullen zij spreken op de getuigenisdagen voor democratie en menselijkheid, die door de N.R.H. op Zaterdag en Zondag a.s. in „Bellevue” en ’t gebouw voor de Werkende Stand te Amsterdam worden georganiseerd. Men zal de stem kunnen beluisteren van Indonesië zelf, en uit de mond van een bruine kameraad vernemen, welke ontzettende toestanden er in de concentratiekampen van de Digoel heersen; wat men verstaat onder „democratie en menselijkheid”, als het tegen een gekleurde en onderworpen bevolking gaat, en hoe de gekleurde verworpenen denken over hun nog troosteloos lot.

Volksdagblad 18-10-37

Getuigenis voor democratie en menselijkheid

*Volksdagblad
18-10-37*

Krachtig pleidooi voor asylrecht, voor recht aan het Indonesische volk!

RADEN SOEKAESIH SCHILDEERT DE NOOD DER BANNELINGEN!

De Nederlandse tradities worden vertrapt

Zaterdagavond begon — bijgewoond door honderden uit het hele land — in de versierde zaal van de „Werkende Stand” te Amsterdam de getuigenis voor democratie en menselijkheid, georganiseerd door de Nederlandse Rode Hulp. Jan Postma, opende de bijeenkomst tegen achten.

Hij wijst op het onrecht en de onmenselijkheid die in het Nederlandse rijk bestaan. Slechts twee dingen wil hij noemen: Indonesië en de naar asylrecht zoekende anti-fascistische Duitse vluchtelingen. De emigranten, ze worden als misdadigers behandeld. En in Indonesië tenslotte toestanden, die aan het fascistische Italië en het nationaal-socialistische Derde Rijk herinneren.

„Het is ons in dit verband een eer”, zegt Jan Postma, in ons midden te hebben een vertegenwoordigster van dit miljoenenland in de tropen en wel Raden Soekaesih. Deze vrouw had de moed op te komen voor de belangen van de Indonesische vrouwen. Na lange preventieve hechtenis werd ze naar Boven-Digoel verbannen en tenslotte zelfs uit haar land verbannen. We verzekeren haar, dat de overgrote meerderheid van het Nederlandse volk voor dergelijke daden niet de verantwoordelijkheid niet wil dragen. En we leggen op deze conferentie de gelofte af goed te maken wat de Nederlandse regering het Indonesische volk misdreef.

Moge deze getuigenis er toe bijdragen,

fascisme is . . . de Oostgrens is dicht genoeg bij om te weten, wat het betekent. Ook al kennen wij het niet aan den lijve. Wij weten wat fascisme is en het is goed ons te bezinnen wat democratie is. Hoe het komt, dat men nog steeds een beroep doet op alle beschaafde landen, waar democratie een rol speelt. Er was een tijd, dat de begrippen rechtvaardigheid en democratie een slechte klank bij ons hadden. Hoe kon men van recht spreken waar steeds duizenden gebukt gingen onder onrecht, hoe van democratie als in vele landen de regeringen teleurstellingen hadden gebracht. En men smaalde over de democratie. Maar nu verdwijnt weer de hoon, als deze woorden uitgesproken worden. Wij bezinnen ons, dat zij zeer waardevol zijn. Wij willen weten waar zij vandaan komen.

wij willen weten, wat democratie is en waarheen het ons brengt. Ik doe een beroep op de woorden van een democraat, die groter is dan enig democraat in ons midden: president Lincoln: de regering van een volk, door een volk en voor het volk. Als wij nu gaan vragen wat is democratie dan kunnen wij volstaan met deze eenvoudige woorden. Het is deze regeringsvorm, deze beschaving, het is deze menselijke opvatting, die mogelijk maakt, dat vele mensen deelnemen aan het staatsbestel, welke deelneming ten doel heeft het welzijn en geluk van zoveel mogelijk. Zolang wij leven is dat deel van de wereld, waar de algemene productiemethoden zich niet richten naar het wel en wee van allen en niet ieder eraan deel kan nemen, zolang zal de inhoud van de democratie zich beperken tot de vraag: wat kan zij ons brengen onder de huidige omstandigheden. Deze inhoud van democratie is niet ontstaan in de studeerkamer van geleerden in staatsrecht. Democratie is niet een toevallig gekozen vorm van regering, die men liever heeft boven andere, de democratie, die nu voor ons waarde krijgt als voorwaarde voor menselijkheid en recht is verworven met bloedige strijd.

Wij zouden een fout begaan, wanneer we het woord fascisme de betekenis zouden gaan toekennen, die verder gaat dan nu en het begrip zou verzwakken. Wij moeten ervoor waken iedere aanval op democratie een fascistische aanval te noemen,

(Zie vervolg pag. 4)

Moge deze getuigenis er toe bijdragen, dat een veel bredere actie tegen het onrecht, tegen de onmenselijkheid en voor de democratie van het Nederlandse en Indonesische volk wordt gevoerd!

**„Recht en rechtvaardigheid,
vrijheid en menselijkheid als
grondslagen van de Neder-
landse samenleving!”**

NIEMAND, die enig begrip heeft van de huidige stand van zaken zal thans een vergadering niet anders kunnen toespreken dan met de grootste bezorgdheid, zegt mr. de Jong; immers het is zo duidelijk voor ieder, die gewaagd heeft in het verleden analyses te maken over politieke toestand en voorspellingen te doen omtrent de ontwikkeling in de wereld of in het kleine stukje land, waar wij wonen.

Oorlogen worden gevoerd, oorlogen misschien niet volgens het volkenrecht maar toch voor de duizenden, die gevallen of verminkt zijn.

Mr. Simon de Jong

Buiten de twee oorlogen in Spanje en in China hangt ons een herhaling boven het hoofd van 't gruwelijke bloedblad van 1914—1918. Wij weten niet veel, maar wij hebben 't recht uit de geschiedenis der mensheid, uit het verleden zoveel op te maken, dat een ding ongetwijfeld sterk

vooren treedt: Japan, dat thans oorlog voert. Italië, dat oorlog laat voeren of Duitsland, dat oorlog wil voeren, en zij, dat fascistische landen. Hoe zij op te nemen, is niet van betekenis, slechts hoe zij zich gedragen is van belang. Wat

Rede van Raden Soekoesih

ALVORENS nu Raden Soekoesih het woord verkrijgt, worden haar namens de Haagse en Amsterdamse afdelingen schone bloemen overhandigd.

Kam. Soekoesih brengt allereerst de groeten over van het Indonesische volk en bedankt de N.R.H. voor de verleende hulp.

11 Mei 1936, aldus begint zij, zijn er 200 à 250 personen gearresteerd, verdacht lid te zijn ener revolutionair nationalistische organisatie. Een achtal is tijdens de arrestatie ziek geworden, waarvan 6 de gevreesde beriberi, 2 anderen zijn overleden als gevolg der slechte behandeling.

11 September 1936 werd kameraad Philippo gearresteerd, tezamen met Sjansoeri en Harlano, beschuldigd van overtreding van art. 153 van het Wetboek van Strafrecht (verspreiding van haatzaaiartikelen). Deze beschuldiging nu was volkomen onjuist.

In November 1928 ontstond er op Java de bekende opstand. Sprekster werd 4 Januari 1927 gearresteerd en tot 10 April 1928 in preventieve hechtenis gehouden. Daarna werd ze getransporteerd naar Bovent-Digoel, waar ze 3 jaar en 1 maand heeft doorgebracht.

In Digoel onderscheidt met drie soorten van gemeteneerden en wel:

- 1 werkwilligen;
- 2 naturalisten en
- 3 radicalisten.

De verbannenen hadden een Raad opgericht ter behartiging der gezamenlijke belangen en ter bewaring der Eenheid. Dit is echter volkomen mislukt, doordat de regering zelf de scheiding doorvoerde.

De bestuurders van de Raad werden tot de onverzoenlijken gerekend en 50 K.M. verder naar Tanah Tinggih verbannen.

De ondersteuning bedroeg f 12.60 per maand per persoon, waarbij dan nog kwam een werkpremie van f 9.—.

Hoe willekeurig men bij de arrestaties is te werk gegaan, bewijst wel het feit, dat 50 pCt der gemeteneerden a.polliek is.

De ongezondheid van het oord maakte elke poging tot het doorvoeren van sanitaire maatregelen vruchteloos. Er woeden malaria, zwarte koorts en t.b.c., terwijl de gevangenen bovendien ondervoed zijn. De naturalisten en onverzoenlijken ontvangen geen kleren, zodat velen hunner bijna naakt rondlopen. Enkele zijn als slachtoffers der Kaja-kaja's (een soort koppen-snellers) gevallen.

Ondersteuning van de zijde der organi-

Getuigenis voor democratie en menselijkheid

Manifest aan het Nederlandse volk

De zitting van Zondag

(Vervolg van pag. 1)

Wij kunnen wel zien, dat ledere aanval op democratie hoe klein ook, een mogelijkheid in zich verbergt uit te drijven tot werkelijk fascisme. Er zijn mensen, die zeggen, dat we eigenlijk in Nederland leven als God in Frankrijk. Dit is een stelling die door ons niet kan worden aanvaard. Maar wij willen ook niet omstaan naar de andere kant. Tussen fascisme, Italiaans of Duits, van Dollfus of van de Balkanstaten en tussen de verschillende schakeringen van het fascisme in Nederland, zijn zeer belangrijke verschillen. De kleinste vorm van fascisme verschilt nog belangrijk met de huidige toestand. Wij zijn verplicht dit te zeggen. Naar het is hier niet zo best, wat wij hebben is onvoldoende gemeten aan de eisen, die men stelt aan de socialistische maatschappij, maar wat wij hebben is zeer veel gemeten aan de ongezone nationale, socialistische maatschappij.

Wij weten, dat Nederland in de laatste 4 jaren een strijd heeft doorgemaakt om het asyrecht. Deze strijd om het asyrecht moet ons nog vers in het geheugen liggen. Wij waren met het bereikte niet voldaan, maar wij meenden, dat de concentratiekampen buiten gebruik zouden blijven. Het schijnt thans, dat deze schande aan Nederland niet bespaard zal blijven.

Ik stel vast, dat in de loop van honderden jaren de gedachte in de hoofden van de bevolking gegroeid is, dat in andere landen willekeur moge heersen, in Nederland echter niet, dat strijd met alle bezrippen van fatsoen en behoorlijkheid. Als dit zo is, als het rechtsbewustzijn van Nederland op historische gronden berust, want onze vaders hebben het ook reeds gedaan, als dat werkelijk leeft onder de mensen, onder de brede massa's, dan weten wij de weg te vinden tot het hart van duizenden mensen. Wanneer men in het gevoel van recht en menselijkheid de sleutel heeft, de harten te openen, dan zou het misdadig zijn deze sleutel te laten roesten. Wij zitten hier met velen, die niet anders kunnen. Laten wij uit de overwegingen, die ik zeg, in de diepste overtuiging, dat zij juist zijn, moge opmaken, dat wij vroeger de mensen te veel met theorie benaderden, maar laten wij ze nu naderen van mens tot mens. Onrecht en leed kan een enkeling verolteren, het kan een lijdende klasse als totaliteit niet afstoppen integendeel ontvankelijk voor het lijdende van een heel volk maken. Als dit zo is, dan moeten wij zelf begrijpen, van hoe een grote betekenis politieke begrippen zijn en dat wij deze begrippen hanteren moeten als kostbare wapenen in de strijd voor een beter leven voor allen en doen wij een beroep op U allen, met ons te strijden voor deze begrippen.

saties is verboden wegens het zgn. derma-verbod (verbod van collecteren voor politieke gestraften).

Dr. van Blankenstein heeft in 1928 Boven-Digoel bezocht en hierover uitatekende artikelen gepubliceerd. Naar aanleiding daarvan is in 1929 de edelheer Hille, lid van de Raad van Indië eveneens voor een onderzoek naar Boven-Digoel gegaan. Ondanks het feit, dat hij uitsluitend op het gouvernementsschip overnachtte, is ook hij door malaria koorts aangetast. Ook de ambtenaren moeten regelmatig worden geëvacueerd.

Ten slotte drukte spreekster de hoop uit, dat het Nederlandse volk niet zal rusten, eer het Boven-Digoel is opgeheven.

De redevoering, die door kam. Roestami werd uit het Maleis in het Nederlands werd vertaald, oogste daverende instemming.

Alvorens tot de pauze over te gaan, sprak Postma ook zijnerzijds nog een dankwoord, waarbij hij gelegenheid vond ook kam. Philippo nog een bouquet bloemen namens de Generale Raad der Nederlandse Rode Hulp te overhandigen.

Indonesië politiestaat!

BIJ dit getuigenis voor democratie en menselijkheid gaan onze gedachten ook naar Indonesië uit, zegt G. v. Munster. Van de noodzaak hiervan getuigt de aanwezigheid van Soekoesih en Philippo hier in ons midden. In het program van deze bijeenkomst staat terecht, dat van medezeggenschap van het Indonesische volk weinig sprake is. De afgelopen jaren is in officiële documenten en in de toonaangevende pers met lof, en niet zonder verwondering, gewag gemaakt van de dulzaamheid waarmee de Indonesische samenleving de „aanpassing“ ondergaan heeft, en daarbij werd Indonesië aan Nederland ten voorbeeld gesteld.

Maar daar was allerwegen een geest van verzet, mokkend opgesloten in zich zelf, en waar ze zich uitte, werd ze met strafte hand onderdrukt. Altijd en overal komt voor economisch zwakken de menselijkheid in het gedrang, en daar, in Indonesië, in die mate, dat men zich er nauwelijks bij benadering een voorstelling van

kan maken. Daarbij brengt de omstandigheid, dat in staatkundig opzicht over het wel en wee van Indonesië grotendeels elders, n.l. in Den Haag, beslist wordt, spanningen te weeg.

Hier te lande is veel wanbegrip inzake Indonesische cultuur, veel hovaardij ook, die door de toestand waarin thans het Westen en de hele wereld verkeert allerminst gewettigd is. Zeker zal Indonesië nog veel leren van het Westen, vooral ook in technisch opzicht, en ook doordat daar de vroegere gemeenschapsverhoudingen verbroken zijn, is er allerwegen de behoefte aan het deelhebben der verworvenheden van de moderne, Westerse cultuur, met ontwikkeling van eigen verworvenheden tot hoger plan. In het streven dat daarop gericht is, vertrouwt de Indonesische nationale beweging op eigen kracht, en op de bijstand der voorwaartstuwende krachten hier te lande, die Indonesië's roep om democratie en menselijkheid verstaan. De mensheid telsterend door volkerenslaching streeft het fascisme naar expansie; het Indonesische volk begeert slechts ruimte, lucht, bewegingsvrijheid in het eigen land. (Daverend applaus).

Spker beroept zich op een onwraakbaar getuige, den journalist Zentgraaf, die voor kort waarschuwde, dat Indonesië meer en meer een „politiestaat“ geworden is, en op de „N. Rott. Crt.“, die waarschuwde, dat in Indonesië de preventieve hechtenis aan haar eigenlijke bestemming onttrokken is, en tot een speciale straf geworden, buiten wet en recht om, massaal toegepast, als vrijheidsberoving die vaak langer dan een jaar duurt. Aan de hand van Volksraadverslagen en documentatie uit de pers schildert sprekende de onmenselijke gevangenisomstandigheden, de rechteloosheid van het Indonesische volk en de Indonesische nationale beweging, het algeheel verlaten van de democratische weg door de massale toepassing van het z.g. „exorbitante recht“, het onduidelbare voor ieder democraat van welke levensbeschouwing ook der „caoutchouc“-artikelen van het Indische wetboek van strafrecht, art. 153ter, 154, 156 en 161bis. In de immer dreigender wordende oorlogssituatie is de eis der democratisering van Indonesië niet slechts een Indonesisch, maar niet minder een Nederlands volksbelang. Voor menselijkheid in het koloniale bewind pleitten o.a. wijlen dr. Snouck Hurgronje in zijn polemisch geschrift tegen dr. Colijn, „Koloniale vraagstukken van heden en morgen“ en wij tal van andere gelegenheden, en de missionaria Van Lith, thans eveneens ter ziele, in zijn publicatie „De Politiek van Nederland ten opzichte van Ned.-Indië“.

Voor allen, die de moedige, ware woorden van deze beide mannen van gezag tot de hunne maken, is de aangewezen plaats hier, op dit

platform voor democratie en menselijkheid, ook voor het Indonesische volk.

De tweede dag

DE tweede dag vond de getuigenis voor democratie en menselijkheid in de grote zaal van Bellevue plaats. Dezelfde ernst, dezelfde waardigheid beheerste ook nu weer de bijeenkomst bij de bespreking van de dringende problemen, het grote onrecht, het gebrek aan menselijkheid dat alom ook in ons land aan de dag treedt. Stemmen kwamen op uit de vergadering, die hiervan getuigden. Stemmen, die opkwamen voor het asyrecht voor de vervolgd van het fascisme, stemmen die schilderden hoe in Nederland talloze malen de vrijheid werd beknot en door de autpiteiten werd ingegrepen. Herinneren we ons slechts anti-fascistische tentoonstellingen, herinneren wij ons de aanval van de fascistten op de film „Heldenkerms“, herinneren wij ons twee weken geleden weer het verbod van een toneelstuk te Groningen, herinneren wij ons de talloze malen dat de radio-controle-commissie ingreep in de programma's van de radio-omroep.

Waardig én met kracht klonken de stemmen van arbeiders uit de uithoeken van het land, uit Groningen, waar men over de grens de concentratiekampen kan zien liggen, uit Limburg, waar de Gestapo wroet en waar de staatsmijnen invloed uitoefenen op de denkwijze der bewoners.

Met grote aandacht luisterden de honderden, die de volle Bellevue-zaal vullen naar de woorden van den vertegenwoordiger van de Belgische Rode Hulp, van Moerkerken, die het hondse spel schildert dat met de Duitse emigranten, die heen en weer geschoven worden over de grens, wordt gespeeld. Men dient zich aan de afgesproken overeenkomsten te houden. Ook de Nederlandse regering! Hiervoor dient in Nederland met kiem door allen, die de menselijkheid en het recht willen dienen, met inzet van al hun krachten te worden gestreden!

Tegen enen werd de openbare zitting van de bijeenkomst gesloten. En het is ons op dit moment duidelijk, dat door deze Getuigenis een krachtige stap is gezet op de weg naar grotere menselijkheid, naar meer recht en krachtiger strijd tegen het fascisme, dat recht en menselijkheid met de voeten treedt. De Getuigenis was niet slechts een maanwoord tot de arbeidersklasse in Nederland, het was een roep tot alle vrijheidslevende Nederlanders, die hun traditie willen bewaren, die de democratie willen beschermen, om de ogen te openen en waakzaam te zijn voor de grote dreigende gevaren. De Getuigenis was een lichtpunt temidden van veel duister, een verheugend teken, dat de onrecht en de reactie een grotere eensgezindheid en krachtiger bestrijding te wachten staat!

Opheffing van Boven-Digoel!

Een eis van de nationale beweging

Vrijwel de gehele nationalistische beweging in Indonesië is voor de eis van opheffing van het concentratie-kamp in Boven-Digoel. Ieder jaar wordt in de Volksraad dit onderwerp ter sprake gebracht en iedere keer blijft de Indische regering op haar standpunt, dat dit verbanningsoord „onmisbaar is voor de handhaving van de openbare rust en orde in Indonesië“.

Het Volksraadslid Thamrin heeft in zijn jongste rede in de Volksraad de gronden, waarop deze eis berust, als volgt samengevat:

Ten eerste:

De belofte van de regering, uitgesproken bij de algemene beschouwingen van het jaar 1928, dat de regering bereid is degenen uit de verbanning te ontslaan, die bewezen hebben tijdens de verbanning zich verbeterd te hebben, en diegenen, wier verbanning ongerechtigd blijkt te zijn.

Ten tweede:

Het rapport Hillen toont, dat de verbanningen naar Digoel volkomen willekeurig zijn geschied, zodat mensen, die niet aan de opstand van 1926 hebben deelgenomen, er ook onder vallen; Hillen heeft na zijn onderzoek dadelijk het voorstel gedaan om 412 van de 610 bannelingen (70 pct.) naar hun plaats van oorsprong terug te sturen.

Ten derde:

De verbanningsplaats is volkomen ongeschikt voor een nederzetting: a. als gevolg van de zwartwaterkoorts zijn reeds vele bannelingen gestorven; b. de bodem is onvruchtbaar, zodat men geen landbouw en veeteelt kan uitoefenen. De opbrengst van de groententeelt b.v. is niet genoeg om aan de behoeften te voldoen.

Ten vierde:

Het verbanningsoord of de nederzetting moet van tijdelijke aard zijn; Hillen heeft in zijn rapport gesproken van „liquidatie binnen enkele jaren“ en nu zijn nadien reeds 7 jaren verstreken.

Ten vijfde:

Langzamerhand wordt de aan de bannelingen verleende steun ingekort, zodat zij nu minder ontvangen dan een gevangene (misdadiger).

Naar aanleiding van de eis tot opheffing van Boven-Digoel schrijft het partijorgaan van de Parindra:

„De Parindra die voor de goede rechten en voor de opheffing van de morele nood strijdt, stelt zich ten volle achter de eis van haar vertegenwoordiger in de Volksraad“.

Verder drukt zij haar leden op het hart, dat zij moeten werken voor één gezonde maatschappij, waar de menselijkheid en morele waarden tot hun recht komen!

Het zou ongetwijfeld ten bate van het Nederlandse volk zijn, indien het gehoor gaf aan deze oproep van de gematigde vleugel in de Indonesische beweging, in deze tijden, waar de hoogste waarden der mensheid door het barbaarse fascisme worden bedreigd, waar de moderne beschaving geschandvlekt wordt door de moordorgieën der oorlogsdrijvers.

Boven-Digoel is een etterende wond in het aangezicht van Indonesië, het is een belediging voor de gezonde nationale gevoelens van het Indonesische volk.

Tijdens de Getuigenis voor Democratie en Menselijkheid, a.s. Zaterdag en Zondag door de N.R.H. bijeengeroepen, zal de vroegere bannelinge Soekoesih, die jaren in het Digoelkamp heeft doorgebracht, over dit onderwerp het woord voeren.